

Relias

[Pernus, festnäddal 27. Januaril.]

aasta.

Sannumed ommalt maalt.

Pernust. Sõbra sannad linna-kaubast. Kuulge, head küllamehhed, mul on midagi süddame peal, sellepärast ei seisa su kiini.

Kuida igga „Pül ja Eda“ teab, on meie Riamaal ni hästi Lätti naabrittel, kui ka isseärnanis Willandi, Tarto ja Wõrro maakonnas Eesti perremeesstel linna-kaubast suur kasso, ja kui se korraga seisma jääks, lähhaks mõnne mehhel wist eest otsa söma-isse ja unni ärra. Et luggu nenda, siis peaks ka minno arwades igga linna perremehhe suurem hool ja murre se ollema, omma kauba-linno nenda walmistada, et nende jures laitust ei tulle. Agga sealep se wigga on! Mitme ausa meeste seas on ifka weel neid, kes hagganaid leiwa ja takko linna jätüks piddawad, ja üht ning teist keeldud kunsti pruukiwad, mis meie ausa nimmele mitte au egga kufrule kasso ei sada. Mo südda wallutab igga kord, kui ma kusen, et mõnni meie Eesti rahwast diguusega pahha rägib. Mis mõnni kõlwato seas teeb, sedda peawad keik teised kuulma. Meie teame jo, et pettus isse omma perremeesst peksab. Sihti on ahwardamist kuulda: „Dot, oot, mehhikesed, olleme teid omma linna harrimisega mitto korda wilto jälge pealt leidnud, agga üks kord lõppeb ka kannatus otja!“ — Kas ku-

lete nüüd? Wõeral maal ei wõeta ennam muud, kui selget ja puhhast kaupa wasto, ja seddasamma nõri mõda peawad siis ka meie ma kaupmehhed kaima ja hästi filmad lahti teggema, et linna-kauba jures mitte rottu kabbasid nisko sekka ei juhto. Ollen siis isse omma filmaga näinud, et kaks perremeesst, mõllemad ühhest küllast, linnadega liina tullid: teise kaup wõeti rõmoga wasto ja makseti kitusse ja hea hinnaga ärra, agga teise kauba jures olli paljo jäggelemist; mees pididi mitto happo sanna takko pistma ja wiinne ots laulust olli se: mees sai wähhema hinna ja kaup pididi weel temma kullo peale ueste puhhastud sama, mis ka peale 3 rubla pätkpunna pealt maksma tulli ja nenda linnade hinda weel wähhemaks teggi.

Säh nüüd! Kelle sü se olli? Mo minno sü mitte; kaupmehhe sü ka mitte; sest haggana eest ei wõi kegi rukki egga takko eest linna hinda anda. Olli ükfi sest tulnud, et perremees olli wist mõtelnud: „olgo kuida on, ehk lähháb eddasi, kui minna agga omma rahha saan.“ Agga wõtta näppust! Kaup läks kül waewalt eddasi, agga hind tuli taggasi. Mehhikesel olli südda sappi ja suud filmad wet täis, agga ei wõi middagi lausuda, waid pididi isse omma ninnast kinni hakkama: „Kes teggi? Isse teggin!“

Kui ma sähhärdust happo nalja korda kaks, kolm näggin, hakkas mul pües süggelema ja mõtlefin: Dot, oot, sebda ma ei jätta! Mi tõeste kui ma „Postimees“ ollen, tahhan ma omma sõbradega sest paar fanna räkida, et nemmadke sellesamma pahhanduske sisse ei lange ja minna nende kahjust mitte süüdlane ei olle! Seeb se nüüd on, mis mind se kord linna-kaubast kõnnelema aias, mis muido just mitte minno ammet ei olle.

„No hea kü!, „Postimees“ — ütleb mõnni — kas olled siis ka tähhelepannud, mis asja ülle keige ennam nurrisetakse, et meiege teakfime, mis eest ennast peame hoidma?“

Kuida muido? Se olli mo üllem asfi tähhelepanna. Agga need wead on mõnnesuggused; ma nimmetan agga mõnda, mis ülle keige ennam nurrisetakse. Kuulge siis:

Esimesest nurriseminist ollen linna puhastamiske pärrast kuulnud. Tükad olla faggedaste üsna head, agga ladwad allati raguš ja luid täis, ja ommeti peab linna ülleültse ludest lagge ja puhhas ollema, kui hinna jures ei pea tülli tullema. — Minno arwades polle fenna suremat kuntušti tarwis, kui õiglane meel, kuiw linna ja nattuke ennam waewa harrides, siis sawad tüüd ja ladwad puhtad ollema.

Teine nurriseminne käib linna nistsutamiske (sültimiske ehk sipfimiske) wašto, misga mõnned kalo tahtwad kaswatada, agga selle peale ei mõtle, et oštjat pahhandawad ja hinda kahhandawad. Agga laps mõistab kuiwa ja märja wahhel wahhet tehha, kuida kaupmees, kes linno oštab, linno ei peaks tundma? Rastko küllatüdruk ommad juuksed märjaks, et pea libbedam seisab, selle eest ei maks ükski rahha; agga ärge lootkem mitte, et kaupmees selle wee eest, mis käppoga ehk õlle-tuustiga (mõnni ka kappo ja pangega) linna peale ripputame, meile eddespidi weel pakka maksab. Walle! kes mo fanna ei üšsu, küllab need näewad, mis omma liggund linna nadege sawad.

Kolmas asfi, mis oštjal kulmo kortso aiab, on se, et ladwa otša linna kolkmette sisse takko panna kse. No üttelge isse, kas

se nüüd jälle kelmus ei olle? Mis meie südada ütles, kui kaupmees linnaš sola sekka liwa aiaks? Eks meie teekfime kiska, et ulitfad kollakšid, ja meil olleks tulline õiguš. Seeb siis kaupmees üllekohhut, kui meid nisugguske kelmuške pärrast kelmiš nimmetab? Pealegi leiab temma terraw film warši wigga üllese. Sa olled ehk pärkpunna peale 1 puud takko pannud, ja kui sul selle eest 2 puda linna hind mahha arwadakse — ma küšsin nüüd, wenna ke, kelle pool on kahjo? Ma mõtlen, se on kerge mõista: Petja pool!

Meljas nurriseminne on pea nisamma. Mõnni perremees peab linna harrimiske jures ni kennaste kelmiš tödd mõistma, et linna kolge harjumatta filmale pitk ja sille ja keik kiud ni ühhe pitkused näitwad ollewad, kui ollekšid tollipuga mõdetud. Agga kui kaupmees watama hakkab, siis leiab warši, et mõllem pole otša takko on tõmbatud, mis läbbi kolge pitkemaks ja ühetasfa pakfusk saab ja nüüd hea linna hinna peab maksma. No kas maksab? Ota fenni! Nisuggune kõrwer te wiib meid allati kasjust mõda kahjo jure. Et meie aus nimmi seal jures rooste plekkid külge saab, sest ma ei hakka se kord kõnnelema; peaks jubba isfeennešest tuttaw ollema.

Kies wigga tulleb sest, et mõnned mehhed mõtlewad, kui omma linno kauba tarwis kolkopannewad: „Eks haiged lammad wõi ka terwede seas eddafi minna?“ ja seggawad fandid linna kolkmied hea kimpude sekka, mõeldes: „kes neid sealt oštima hakkab ehk üllese leiab?“ Agga kas sellepärrast leidmatta jäwad? Wõtta jälle näppust! Üks ainus mäddand õun teotab terwe wakkä täie ärra. Kaupmees leiab wastowõttes jo koerust üllese, hakkab nüüd pahha melega šo linna kimpusi seggama ja wiimne otš on se: esmalt tahtšid sinna hulk santi kolkmid heade sekka panna, pärrast wiškab temma weel ennam häid pahhade sekka, kahjo on jälle šinno pool ja kannad kelmiš nimme weel pealegi.

Kues kurri asfi on se, et mõnned ommad linna kolkmied wäljas poolt wägga silledaks ja puhtaks tewad ja neid nago kassifabba läbbi peu tõmbawad; agga kui

Kaupmees folkme lahti lööb, mis ta leiab? Seeft luid, nago hulkuja kuub walgid lome täis. Muido hea kaup, saab nüüd harria holetusse läbbi alwematte kirja ja laituse alla. Ikka jälle isse omma sü!

Seitsmes pahhandus linna-kauba jures tulleb seft: kelm perremees wöttab hea linna folkmed, lautab neid, nago kaap- sa lehhed lahti, panneb sandid senna siisse ja weretab otsekui tubbaka rullid kokko, — tõmbab weel mõnni kord läbbi peu — walmis! Kas tõeste? Jah, nenda ta armab kül; agga hädda ja häbbi käib igga kelmuse kannul, ja parras sellele, kes teise kahjust kasso puab!

Kahheksamas kurri kawalus on mõn- nel se, et kui linna ostja wäljas käib, siis on mees hea linnaprowiga platsis, küssib head hinda ja tingib, nago esfimenne Suut. Noh, sedda ei wõi immekspanna, kaupmees tingib ka, ja mis ta mahha jduab tingida, sedda polle tarwis maksta; agga kuidas tulleb luggu parrast? Mees on head prowi näitnud ja selleparrast head hinda sanud. On nüüd linnad walmis, siis toob neid linna. Seal tulleb walskus walge ette! Mehhe linnad ei olle sag- gebaste mitte poolt nenda head, kui proow, selle järrele hinda anti; agga ta karjub isse kaela katti, et proow parrem ep olle olnud. Kas se nüüd jälle ristinnimesse temp on? Mingo metsa! —

„Dige hõlma ei hakka ükski ja wagga werri ei wärrise,“ se on muidogi teada; nende külge ei putu ka minno sannad, agga keif hõlmad polle weel diget egga keif werri mitte wagga werri, ei Vätti egga Eesti rahwa seas ja sel- leparrast ollen pidanud wälja ütlemä, mis mul süddame peal seifis. Ärge kegi linnamüa selle peale lootko, et temmal ehk tännini mõnni neist nimmetud kelmi-tülkkidest on õnneks läi- nud. Ülle kohhut ei pea ükski õnneks nimme- tama, waid on allati õnnetus, kui se ka mõn- ni kord (meie suremaks pettusfeks) kasso peaks saatma. Mis õn wõib Summala kasso ülle ast mis seft ial tulla? Peale sedda näete isse, sõbrad, et wõrrud ja kårud keif jubba linnas tuttaw asfi on. Egga minnage neid

tulest polle wõtnud egga unnes näinud. Mur- retsegem et kaup hea on, siis on hind hea, jut lahke ja nurrifemist mitte märki. Puikleminne ei aita seal midagit. Tggas linnas, kus meie maal linno õstetaks, on ka selle eest jubba hoolt kantud, et seggatud kaup wõib seggaja kul- lo peale selketud sada; agga se ei to kellegile au egga kasso. Tgga dige mees käib diget teed; astugem meie seddasamma, siis ei puh- hu ükski karwa meie peast. Kelmide jauks on iggal pool kõisi küllalt; ärge tõmbago neid ükski isseennese kaela. — Seame jo kül, et mõisnikkud omma linnadest ennamist mõnne rubla pärkpunna pealt ennam sawad, kui meie. Mitte selleparrast, et neil mõisa linnad on, (linna on linna) waid et parrem puhhas- tud ja harritud on. Sehke seddasamma, siis polle meil mingisuggust kõrwalt teed egga tak- ka wärrawat tarwis. — Seddasamma head nõu annaksin ma ka neile, kes maal linno ül- lesse ostwad (kui tahtwad heaks wõtta) et fil- mad hästi lahti tewad. Sandist kaubast on nüüd raske lahti sada, sedda on mõnned jubba maitsta sanud. Mis teeb kuntori kaupmees sandi kaubaga, sedda kegi wõeral maal temma kääst ei wõtta? Waatko separrast iggamees ette, et omma kassust mõda ei asto. —

Noh, nüüd ollen walmis. Mis ollen üt- telnud, on sõbralikust süddamest tulnud. Tah- hab kegi keif selja tahha wiiskada, wiiskago peale; agga kui parrast kõrwa takka süggab ja süllitab, siis ärge aiago minno süüks. — Sa nüüd jäge terweks!

— Kerjaminne sadab kelmuse peale. — „Kas se peaks tõssi ollema?“ — küssib mõnni. — No mõttelge agga järrele ja tul- letage mele, mis sellepolest jubba ollete kuul- nud ja näinud, kes teab, kas siis ennam nen- da küsiste? Minna ei ütle jo mitte: kerjajad on keif kelmid; waid: kerjaminne sadab hõlp- fast kelmust teggema, ja sedda ei wõi naljalt kegi walleks aiada. Mis t'e arwate, kui meie, issearranis linna paikus, hulga kerjajatte seast ilma watamatta 10 tülkki wäljawõttame: kas julgeb kegi selle peale kihla weddada, et 5 nende seas tõeste diged mehhed on ja hädda

párrast kerjavad? Kes julgeb ja kerjajaid enam tunneb, kui minna, se lögo kássi; ei minna sedda julge teggema; ollen sellepolest saggedašte paljo kuulnud ja náinud, mis súdant wallutama aias. Kerjaminne on ni mitmele kerge tó ja toidab ka omma perremeest, se on sedda, kes kerjab; agga kui kerjaminne jubba mõnnele kergem tó on, kui omma palle higgsi sees leiba süa: kas se mitte kelmi ei peaks ollema? Mis teeb surem hulk hulgusid, kell' werri sarwe al on ja weddada ei wóttá, kui kerjavad? Kelmid kerjajad on need, kes bige sandi suust leiwa pallokest árrawarastawad. Kui saggedašte on biged sandid tühja káega ukse takka pidand árraminne, sest et perremees mitto korda pettetud, nüüd kellegile enam ei anna. Waestele andma ja kehwa de koormat kergitama, nago Summala sanna oppetab ja ristinnimesse armasus meid aias: millal ma sedda ial ollen laitud? Agga kui waesid tahhame arwitada, kas siis senni peame otama, kui nad meie uste tagga ulluwad ehk mustlase kombel peale aiawad? Kas ristikogodusse mitte parremat ndu ja ausamat kombet ei peaks leitama? Kerjaminne ei olle kellegile auuks; ei neile, kes kerjavad, egga neile, kelle hulka kerjatakse. Eks meie sedda ikka weel ei mõista, et tõksised waesed kogodusse warra on, mis meile Summalast antud, et omma usko armastusse tõds mõiksimine harjutada? Menda samma peaksimine ka selle eest murretsema, et kelmid kerjajad ni hásti kirriko, kui mu uste eest peaksid kadduma. Eks Põldsama oppetaja meile selle polest head oppetust polle annud? Teab mõnni weel parrem, se tehko, kui agga pahha kerjaminne kaub, mis mitto jubba norest põlwest sadik kelmi jälgede peale sadab. Sest olleks mul mõnda kerulist tákki kõnneleda, agga jágo se kord.

Üllemad ja wannemad tewad ka ommalt poolt mis wáljaspiddi wdíwad. Menda on nüüd jálle kásk kubbermango-kohto polest wálja antud, et keik liina- ja ma-politseid kangešte selle úlle peawad walmama, et liina des, allewitte ja kúllades, ladaplatside ja maantede peal kerjaminne peab kad-

duma ja kirriko uste ees ja surno aia wárawatte peal sedda mitte enam kuuldama egga náhtama, waid nende eest, kes sedda wáart, seadusse járel murretsedud sama. — Se on nüüd keik wágga hea ja táanno wáart ássi, agga surem au olleks igga kogodusel, kui keik biged sandid sundimatta úllespetud saaksid ja nisuggused walged mustlased, kes ilma asjata laiskusse párrast sandi nimme kandwad, úkki politsei kássida ja korristada jáákfid. — Keige suremat súddame wallo teeb se, kui peame nággema, et nored lapsed jubba uste tagga kiunuwad ja ennamist keigil kelmi kerjajatte ammet káás on: hulkuwad úmber, laisklewad ja weddelewad mõda kórtsa, ulluwad uste tagga, oppiwad aeg aialt ka hásti joma ja náppoammetit ja kólwato innimesse iddo on sees ning kannab párrast hirmust milja. Sedda politsei jubba lapsse põlwest mõda liina ulitsaid ja kórtsi nurkasi peab taggaiaama, neist ei sa temma egga wangikoia hoidjad párrast ka naljalt enam lahti. Kas siis walle on, et kerjaminne kelmusse peale sadab? Ma tean kúl, et mõnni útleb: „Tah, sul hea pahhutada, agga kui waese innimesel korter lapsi táis on ja koroke kássi, mis ta siis nendega peab teggema?“ — So? Kas peab neid siis hulkuma ja kerjama saatma? Kas tõeste mõnnes kogodusse ni paljo lapsi peaks ollema, et kogodus neid enam toita ei jdua? Mis mul selle peale pittkemalt kosta olleks, mõistab igga luggeja issegi. Agga tõdde jáeb tõeks: kerjaminne polle kellegi auuks ja sadab hólpsast kelmusse peale. Andkem sepárrast keige kerjajatele head ndu, et ennast hoiaksid ja mitte nuhtlusse alla ei langetks. Agga aeg olleks ammo, et iggas kogodusse biged waesed bige hokandmissse lábbi toidetud ja nurjatunud nuhheldud saaksid ja keik kerjaminne kauks.

Sannumed wóeralt maalt.

Austriamaalt tullewad nüüd kennad sannumed, et seal sure hõlega sõamehhi peab palgatama. No kellele? Kellele muido, kui wanna paawstíle. Müüd tahhab mehkíse katsuda, kas se ndu peaks aiatama, kui isseennesele

wägge korjab ja siis omma sõariistade waral sedda hoiab, mis käes on ja sedda tagasi nõuab, mis käest läinud. Kui kaugele fefuggune nõu tedda aitab ja kas kunninglik wallitus se läbbi ta kätte jääb, on alles teadmatta. Agga se näitab nisamma pentsi wälja, kui kirrik'sand kütti=ammetit hakkas pidama ja jahhikoeri kokko ostaks. Austria wallitus peab selle asja nõus ollema, agga teiste pärrast ommeti nenda teggema, kui sünniks fefinnane wäpalkamine temma teadmatta ja filmawahhe kohhas. On paawstid sel kombel hea hull wägge püüsi al, siis tahhab käd pusa panna ja ütelda: Prantsusfed, Inglasfed, Sardinia ja hertfogirigid, tulge nüüd wälja! Katsuge mo wõimust ärrawõtta, kui fate! Kas se nõu temma kunningriki kinnitab ja kroni peas kohhe hoiab, on teadmatta.

Italiamaal — nago mõnda korda olen ütelnud, ei olle se kord mitte hea ellada. Seal keeb ma alt ja pealt. Paawst korjab wägge; Siitsilia kunningas korjab wägge; hertfogirigid (Toskana, Modena, Parma ja paawstid langenuid Romanga) lassewad igga pä munsertada ja märskida ja ütlewad: „kui tarwis, wõime 40 ehk 50,000 meest wälja fata, kell' riistad haljad ja ammet kã.“ Sardinia ei panne koggoni kässi rüppe, waid wallmistab nenda, et ühhes liinnas lubba küssiti, kas nad mitte mõnned kirriko kellas surekütükiks ei wõi wallada? Se olleks Summala õn, kui tullesse kewwade Italiama jälle püssirohho suitso täis ei olle; loud on nenda, et nad wist sarwe pidid kokko lähwad. Toskana rahwas ütlewad dige arwalikkult: „Sedda tõõd, mis Prantsusse keiser Willawrankas polele jättis, tahhame meie tullesse kewwade jälle eddasi tehha ja tahhame omma katoliki usko se läbbi auustada, et sedda ilmalikkust muddast puhastame, se on, paawsti piiskopiks teme ja kunninga ammetist lahti lasseme.“ Sest ei tahha paawst jälle sanna kuulda, waid palkab wägge ja kirristab hambaid; kui neil se nõu peaks ollema, siis tahhab küünde ja hammasstega wastopanna. Sõast mõda sõuda, saab Italiameestel kirjo tüt

tõõd ollema. Mis weel Prantsus fenna sekka rägib, on peale kauba.

Prantsusfemaal. Parisis petakse nüüd sured Wallid ja se on igga talwe nende wiis; nimmetawad sedda tarwilisfeks aiawiteks ja makswad inneto hinda, kui hinge rohho eest. Sõmalt hakkab se jaht ikka keisri maias peale ja lähhab pärrast teiste suurde üllematte seas eddasi, nenda et suremat suggu Prantsusfed ommast tallisest ellust ennam higgistawad, kui sui aial. Parisis ning ka mu suurde liinade sees, kus rikkus ja waesus kõrwo ellawad, juhtub sedda allati, et ühhel pool ulitsat sured salid tuhhat küünla ja lambi walguksel sãrawad, muskantid mængiwad, rahwas tantsiwad, sõwad, jowad õõd läbbi, sampanjeri klafid kõllisewad ja hurra! ühte puhko ja — teine pool ulitsat aiawad nõljatsed lapsed wannematte peale leiba, polle anda; külmetawad waese hilpude sees, polle middagit ahjo panna ning palla filma wessi, mis filmist suhho langeb, nende sampanjer. Agga mis arwade, kumbas toas peaks taewa taat ennam mele tullesse?

— Se on imme luggu, et kongressid ennam ei tahha Prantsuste seas siggineda. Enne Italia sõõda surri üks kongress enne sündimist ärra ja sellel, mis nüüd pärrast sõalõppetust ja rahho hakkatust Parisis pidid ilmale tullesse, näitwad needsammad päwad käes ollewad. Sõmalt olli suur kãrra wäljas: „kongress ja kongress!“ muud polnud seitungides leida; pidid Parisis kokko tullesse, pidid keif kõwwerat digeks ja karredat silledaks, teggema, mis minna diete otasin; agga wõtta nõppust! Paar päiwi enne pühhi tuli Prantsusfemaal üks weike ramat wälja, pealkirri: „Paawst ja kongress,“ ja se rikkus keif jälle ärra. Sedda ramatut ei jõuta ni paljo trükida, kui tedda küssitakse, peab jubba peale 85,000 tükki üksi Prantsusfemaal trükkitud ollema ja wist teist sedda mõrt Italiamaal, ja Prantsusfed ning Italiamehhed loewad sedda, kui olleks taewa õnnistusse te sealt seest leida. Mis seal sees siis seisab? Nenda paljo kui sest seitungi olli pandud, ollen ka luggenuid

ülleskaswanud, tark, ussin, wagger ja auroäärat ja mõnne sannaga jubba nimmetanud (wata Nr. 1.) Seal sees on se (paawsti mehest wagger pahha) nõu ärrafelletud, kui kaunis ja löbbus se olles, kui wanna paawst omma ilmalikko wallitsusse keppi käest mahhapanneks, kunning-riki teiste kätte annaks, ja isse kui katoliki ällempiiškop paawsti-nimme ja Roma linnaga leppiks ning sest ellaks, mis keigist katoliki usso madest temmale aastas maksetakse ic. — Müüd olli luggu lahti! Austria tõmbas kulmo kortso ja paawsti harri läks tullipunnaseks, ütlesid mõllemad: „ei meie ennam kongressi peale ei tulle!“ Kõl Prantsusse ülem ütles ka: „tulge ikka, egga minna isse rama-
tut polle kirjutanud!“ — agga ei tahha kegi uskuda, ja kongressi sündimise pääw on jälle teadmatta. Warski selle peale sai Pariisis üks minister ammetist lahti, et nattuke paawsti poolt seisis; Turinis said keik ministrid lahti, et nattuke ndrgad ollid, pandi ued ja sesamma nende peamehheks, kelle kã Italia sda hakkatuses Sardinia ohjad ka seisis. Müüd on keik nende asjad pea nisamma sassis jälle, nago enne ollid. Prantsus kutsus omma sadikut Türgi pealiinast koio ja panni ministriks; küllab same nähkä, kuidas asjad selle kã järrele korda lähwad.

Hispaniamaalt. Marokko sda st tulwad need sannumed ka ni tilga kaup, nago ahher lehm lüpsab, et ei maksaks sest pea mitte palju rãtida. Pääw pãrrast Meãri on nad Tetuani liina lähhedal jälle hästi kous olnud. Marokko keisri süssi-must kaardi-wãe rügement on seal ennamist otša sanud, ehk kãl mehewisi wãsto pannud. Hispaniapoolt olnud 300 langenud, ja ratsawãest waewalt sadda meest ilma hawamatta, se on: peale 1200 meest werisid. Maurid olnud mehhed kãl. Üht ainust mãe kinko piddanud Hispaniamehhed 3 korda wõitma ja jälle kautama. Kui imme asja rãgitakse, et ommeti kord 5 hawatud Mauri wangi nende kätte sattunud, mis eest nad muido wãgga hoidwad. — Mis seal muido pãrrast Meãri on sündinud, sedda ma weel ei tea.

Summala lodud lomadest.

Summala suurt wãgge, tarkust, armo ja heldust kulutab taewas ja ma, sest ka firri ühhe sannaga ütles: „Taewas ja Ma on tãis Jehowa au.“ Mitte ükski pãike, ku ja tãhed omma illoga; mitte ükski ma ning merri, jõed ja mãed; mitte ükski sured lomad, sured puud, waid ka need keige pišsemad kihhulased, seãsed, rohho libled ja liwa terrad, tunništwad, et Summal keige pišsumas asjad ka suur on, keige targem ja keige heldem allati, kui meie agga mõistakšime sedda tãhhelepanna ja temma nimme kita. — Üks saksa suggu Geštirahwa armastaja mees kirjutab sest meile mõnned armsad asjad, et meie silmad wõikšid lahti miinna, ka nende asjade sees Summala armo ja tarkust nãggema, mis igga pääw meie filma ees on ja sepãrrast keige wãhhem tãhhelepannaks. Dlgo siis esmalt meie õpetaja need pišfufesed

Seãfedi.

Ühhest kolist, mis nago mitto teisi ka, Eihrolandima tallo rahwa heaks olli asjutud, ja kussa nored poisid ka ülleültse wãgga hästi said õppetud ja mõnne aasta pãrrast kui mõistlikud, tõ-armastajad head tallo innimesesed omma wannematte jure taggasi tullid — lasti kord jälle lapsed mõnneks aiaks kolist koio miina. Üks neist poisest olli Peter Kõiwo, hea ussin pois, agga mõnni kord mõtlematta ja ettewaatomatta terrane, nago mõnned on, kelle ülle ennam kui teiste ülle pibdi walwatama, et ennesele kahjo ei teeks omma ettewatamatta melega.

Peter pibdi paar pãwa enne kallist Zani-pãwa omma wannematte jure koio minnema, kes 3½ wõrsta kolist kangel ühhes tallus ellasid, ja Peetri wenda Jakobit olli isfa saanud pišfufest Peetrit, kes 5 aastat noorem olli, kolist ärra toma. Jakob olli sesammas kolis kolitud ja nüüd esšimenne armas noor in-
nimenne, wagger ja mõistlik, nago aittummal weel saggedašte Geštirahwa seast leiame, kui nad ilma kõrkuseta selle ausa seisusse tarwis on kaswatud, kus Summal neid sündida last-
nud. Ka nende isfa olli sealsammas kolis

tallo perremees, ja sepárrast ka keigist innimestest, kes tedda tundsid, auustud ja armastud, nendasamma ka omma mõisaherrast ja linna rahvast, kellele ta tööd teggi ehk midagi müüs. Paar aastat olli ta ka jubba kihhelkonna kohtomehhe ammetis.

Peter pallus omma wenda, mitte kohhe teed wilja wäljade wahhelt lábbi minna, kus wägga palla olli ja ruffis nenda kõrge, et temma ei ullatand üllewatama ja sepárrast te wägga iggaw olla. Illufam olla lábbi nore metsa ja párrast ülle halja asa laia jõe kallast möda, kus wist mõnni kalla wee sees nähhá olla. Se te olli kül pikkem ja kitsas jalgrabba káis heinamade peal mõnneft wesiifest kohhast lábbi; agga Jakob tegai ommeti wenna tahtmist ja láks sedda teed. Jakob olli ülleültse hea pois, kes allati hea melega sedda teggi, kus ta omma südda ütles, se olla Summala tahtminne, sepárrast temma ka keige rahwa wasto usfin ja lahke olli, kus ial wóis.

Se olli just keft pallawal lõuna aial, kui wennad kahhekési noreft metsast asa peale wälja said, ja wagga tulega selge páikese al wägga palla olli. Nüüd tullid ka jõe äres maddalama ja niiskema asa kohtade peal sured seáse-salgad, kes kül wagga õhho láes illuste mán-gisid, agga innimesi fibbedaste pistsid. Seal sai nüüd weike kannatamatta Peter wägga pahhaseks, isseárranis kui üks seáse ta náw peale heitis ja ikka enne jálle árralendas, kui temma káppoga wasto nággio lódi. Kui ldgid nenda ümmarguse palge peal laksusid ja Peter márja sees jalgega siples, et foggawessi ümber ringi pritsis, naeris Jakob helledaste. Se pahhandas Peetrit weel ennam ja pool nuttes ütles temma: „Oh mis inetumad ja delad lomad need on! Kuida woib taewa taat neid kólwatumaid ilma asjata lome ommas mailmas fallida, kus tal ni paljo háid ja illusaid asjo on? Ma sowiks, et neil keikil kocko üks ainus pea olleks ja minna neid úhhe hobiga furnuks wóiksin lúu. Nemmad polle ommeti kellegi kasfiks, waid pinaks ja kahjuks.“

Sedda kuuldes jái Jakob wägga tõsifeks, agga lahkeste ja súddamest ütles temma: „Mo

armas Peter, árra rági mitte patto, ja árra ussu mitte, et sa sellega omma pattust jutto Summala ees árrakustutad, et need piisfused lomad sind hammustanud ja sul wallo on. Wata ümber kuhho sa tahhad, — eks ja keige sees, mis Summal on lonud, temma tartust ja isse-armastust ei tunne? sest ni hásti meie innimesed, kui keik lomad, meie same allati temma heateggemessi maitsta. Kui meie lusti ja rõmoga sedda puwilja maitseme, mis ta meie tarwis kaswada lastis; ehk kui meie ennast lilled illo ja haiso párrast rõmustame; ehk se leiwaga omma kóhto táidame, mis tarwis temma wilja lasfeb kaswada; ehk munne sõme, mis kannad temma káso peale meile peawad munnema; ehk met prugime, mis piisfused messilased temma tahtmise järrele meile peawad kockokandma ja paljo muud weel, misga ta meid üllespeab, rõmustab ja õnnistab: — kas wóime siis uskuda, et ni helde Jéssa midagi mailma peale on lonud, mis mitte meie ehk teiste kasfiks, meie ehk teiste rõmuks ei olle, waid kahjuks ja pinaks innimeste ja lomadele? Kui meie ni paljo ep olle õppinud, allati árratunda, mis peale igga lodud asfi kasulik, hea ja prugitaw on, se ei tunniosta weel mitte, et lodud asfi sellepárrast úsna ilma kasfuta ehk koggoni kahjoliik on.“

„Wata Peter, nenda on ka luggu seáse dega. Ka nemmad towad suurt káso ja head. Sest wóid hólpsaste arro sada. Wotta kaks wee nõu, panne wet táis ja teine teise kõrwa, teist nenda, et seásed lahkeste jure peásewad ja teist nenda, et nad mitte jure ei peáse. Seal wóid pea árratunda, et esimesse nõu sees wessi kaua heaks jáeb ja jua súnnib, ja teise sees sandiks láhháb, mis haigust ja surma toob. Wata, armas wennake: sedda on Summala Jéssa heldus nenda seádinud, et nende piisfeste lomade lábbi, sedda meie rummalusse párrast taggaaiame, innimeste ja lomadele, mis ello üllespidamisefeks tarwis, wárske faab hoitud, mis ilma nende abbita meile surma sadaks. Sa wata, Peter, kui luggematta paljo neid on, et Summala heateggeminne sedda surem olleks ja keik sest wóiksid osfa sada.“ —

Jutto jätkud.

Wisuke effitus.

Kaks selli piddasid linna lähedal kõrtsis „sinnist esmaspäwa“, mis nad mõnel nädalal pühapäwast pühapäwa pidasid. Wiimaks lõppis teise rahha ja lust enne ärra ja teggi minnikut; teine jäi weel mahha laulma ja tallerdama, lastis puddeli täis panna ja läks wimaks ka järrele. Kunalge õdl näggi mees tee-lahmel posti seiswad, piddas tedda ommaks lakkewennaks, hakkas ta ümber ja ütles: „Se olli õige, kammerad, et sa mind mitte üffi mahha ei jätnud! Säh, wõtta weel paar lonkso, siis lähme seltsis koio. Teeb meister fortus näo, mis meie sest holime; egga meie ennam pursid ei olle.“ — Muidogi ei wastand post middagit, sest ta olli targem kui se, kes ta ümber hakkas.

Im Namen des General-Gouvernements der Ostsee-
Provinzen gestattet den Druck:

Censor H. Jacoby.

Teadaandmisjed.

Kersso mõisas, liggi Woltwedi wabrikut, antakse tullesa Jürripawast kunni Jürripawani 1861, mõisa karri, 30 lüpsilehma rendi peale. Kes sedda asja tahhab ettewõtta, tulgo enne Maarjapäwa Kersso mõisa kaupja teggema.

Minno pärris koht, Sandhof, mis Koero kirriko jures, on keige podi, põllo ja heinamadega müa; kes peaks osta tahtma, tulgo minno ennese käest selgemat arwo nõudma.

M. Douglas. 1

Juddo mõisas, Ratwerre linna jures wõiwad krawi-leikajad tullesa juuwel tööd leida, kus paljo krawiisi jaab leigatud.

Et mõnnes paikus jelle polest effitusjed tulnud, anname weel teada: „Berni Postimees“ tulleb igga lestinädalal wälja, kuid Jõula- ja Lihhawõtte-pühade nädalal jääb tullematta. Lemma aastane hind on ilma postirahhata 1 rubla 25 kopp. ja postirahhaga 1 rubla 35 kopp. h. Sefinnane aasta hind saab agga igga kord tellimisse aial ettemaksetud. Maal wõtwad aujad kogoduste õppetajad tellimesi ja hinda wasto, Tallinnas Kluge & Ström ja F. Wasfermann, Tartus Th. Hoppe, Kurresjares H. J. Jürgens ja Bernus ramato trükkimaia. Kes middagi „Postimehhe“ sees tahtwad teada anda ja neil Tallin lähedamal on, kui Berno, need wõiwad sedda jael Kluge & Strömi ramato-podis üllesanda.

Kudro mõisa-wallitus annab teada, et seal se talline hobbuste, weiste ja kauba laad, se aasta redi 12. Webruaril saab petama. 1

Talliina karjawarrama tagga, Palesnoi ulitsal on Nr. 1044 üks maia pärris krundi peal rohhoaiaga ühhes müa. 3

Perno alleriil on wärwia Schuleri plats ja maia, mis Zimmermanni aia lähedal, oddawa hinna eest müa. Kes osta tahtwad, wõiwad seal-samma maia selgemat teadust sada.

Alexander Schuler. 1

Alloje kihelkonnas, (Lättimaal) Ungurpils mõisa al Selli tallus, on Neäri laupawal hommikust õdd kaks head hobbust tallist ärrawarrastud ja üks wanna ja lahja ruun asfemele pandud. Teine warrastud hobbune olli hal ruun, 8 aastat wanna, 70 rubla wäärt, 3 jalga raudas ja üks tagguminne jalg ilma rauata; teine olli kõrw ruun, 10 aastat wanna, 50 rubla wäärt, täieste raudas; loom, mis nende asfemele jäetud, on üks suur must hobbune, purro wanna ja näitab posti-hobbune ollewad. Peale sedda on margad aita ärraldhklunud ja tallo meeste ja naeste ridid, kui ka linnast riet kokko 50 rubla eest ärrawinud. Kes need hobbused kätte toob ehk tõsfiist teadust annab, saab 30 rubla ja riette eest 10 rubla hõbb. tasumist. 2

Mõnne nädalal eest on üks piisukenne must koer, kel walge rind ja üks punnakas märk pea peal ja nendasammoti ka üks kollakas lõwwi modi ärra nidetud koer, kelmise surusfega, ärrakaddunud. Kes neist koerdest Perno trükkimaiaisse teab teadust anda, saab omma waewa auaste tasutud. 1